

Statusrapport

Læring i dagtilbud

2023-2024

Indhold

Indledning	3
Tilsyn – en del af praksisudviklingen.....	4
Den styrkede pædagogiske læreplan	5
Måden vi er sammen med børnene på	6
Pædagogiske læringsmiljøer – KIDS observationer.....	6
Sproglige læringsmiljøer.....	10
Mangfoldige børnefællesskaber	13
Børne- og ungesyn – en fælles forståelse og tilgang.....	14
Stærke pædagogiske kompetencer.....	15
Faglig ledelse	15
Den attraktive arbejdsplads/tiltrækning og tilknytning	16
Måden vi er sammen med forældrene på.....	17
Forældretilfredshedsundersøgelse 2023	17
Samarbejde med forældrebestyrelse	19
Digitale værktøjer der understøtter forældresamarbejdet	19
Fakta om dagtilbudsområdet.....	22
Bilag – Udviklingsplan dagtilbud 2025-2026	23

Indledning

Ifølge Dagtilbudsloven skal dagtilbudsområdet drøftes politisk mindst hvert andet år¹. Drøftelsen skal tage udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området, bidrager til at dagtilbuddene kan opfylde de krav, der følger af Dagtilbudsloven. Statusrapporten for Læring i dagtilbud har til formål at bidrage til denne drøftelse.

Statusrapporten bygger på både kvalitative og kvantitative data fra lokale tilsynsrapporter, observationer, sprogurderinger, forældretilfredshedsundersøgelse m.m. Den giver indsigt i tiltag og processer, der understøtter den pædagogiske kvalitet, med forståelse for, at kvalitet kan udtrykkes på mange måder, og at data aldrig kan stå alene.

Statusrapporten er medvirkende til at give en status på det igangværende arbejde på dagtilbudsområdet, og er på den måde også med til at sætte retning for udviklingsplanen for de kommende år, 2025 og 2026.

Nedenfor ses udviklingsplanen for dagtilbudsområdet for 2023-2024.

¹ Dagtilbudsloven § 3 a, stk. 5.

Tilsyn – en del af praksisudviklingen

På dagtilbudsområdet arbejdes der løbende med at udvikle og følge op på den pædagogiske kvalitet. Et af tiltagene er det pædagogiske tilsyn². I Hedensted Kommune afvikles der hvert andet år pædagogisk tilsyn med kommunens kommunale og private dagtilbud. Tilsynet er ramme for et fælles blik på dagtilbuddets hverdag og udviklingspunkter, set i forhold til de lovmæssige krav og kommunale politikker og indsatsområder. Det pædagogiske tilsyn har både et kontrolperspektiv og et evaluerings- og læringsperspektiv i forhold til den nuværende kvalitet i praksis.

De udvalgte fokusområder for tilsynet er:

- Pædagogiske læringsmiljøer
- Forældresamarbejde
- Den pædagogiske læreplan
- Sprogstimulerende læringsmiljøer
- Evalueringskultur

Tilsynsdialogerne indgår som en væsentlig del af denne statusrapport sammen med øvrige data for området. I januar 2022 trådte en ny lov om pædagogisk tilsyn i kraft³. Den nye lovgivning introducerede krav om observationer, anvendelse af både kvalitative og kvantitative data i tilsynet samt beskrivelser af bl.a. uanmeldt tilsyn, skærpet tilsyn og uvildighed i tilsynsprocessen. Tilsynsrammen for Hedensted Kommune blev udarbejdet i 2022 og justeret i 2024, hvor der blev indført uanmeldte besøg i halvdelen af kommunens dagtilbud samt færre observerede børnegrupper ad gangen.

For hvert dagtilbud er der udarbejdet en lokal tilsynsrapport, som samler op på den lokale tilsynsdialog og de data, som er en del af tilsynet⁴.

Gennemgående temaer på tværs af alle tilsynsdialoger, udviklingspunkter og anbefalinger:

- At arbejde videre med kvaliteten af læringsmiljøerne og mangfoldige børnefællesskaber, så de understøtter deltagelsesmuligheder for alle børn.
- At styrke medarbejdernes arbejde med børnenes sociale og kognitive færdigheder gennem leg.
- At styrke en organisatorisk evaluerings-, og læringskultur.
- At arbejde videre med at inddrage barnets perspektiv og stemme i de pædagogiske læringsmiljøer.
- At arbejde med implementeringen af et fælles børne- og ungesyn.

² Tilsynsrammen kan findes på hedensted.dk

³ Dagtilbudsloven § 5a

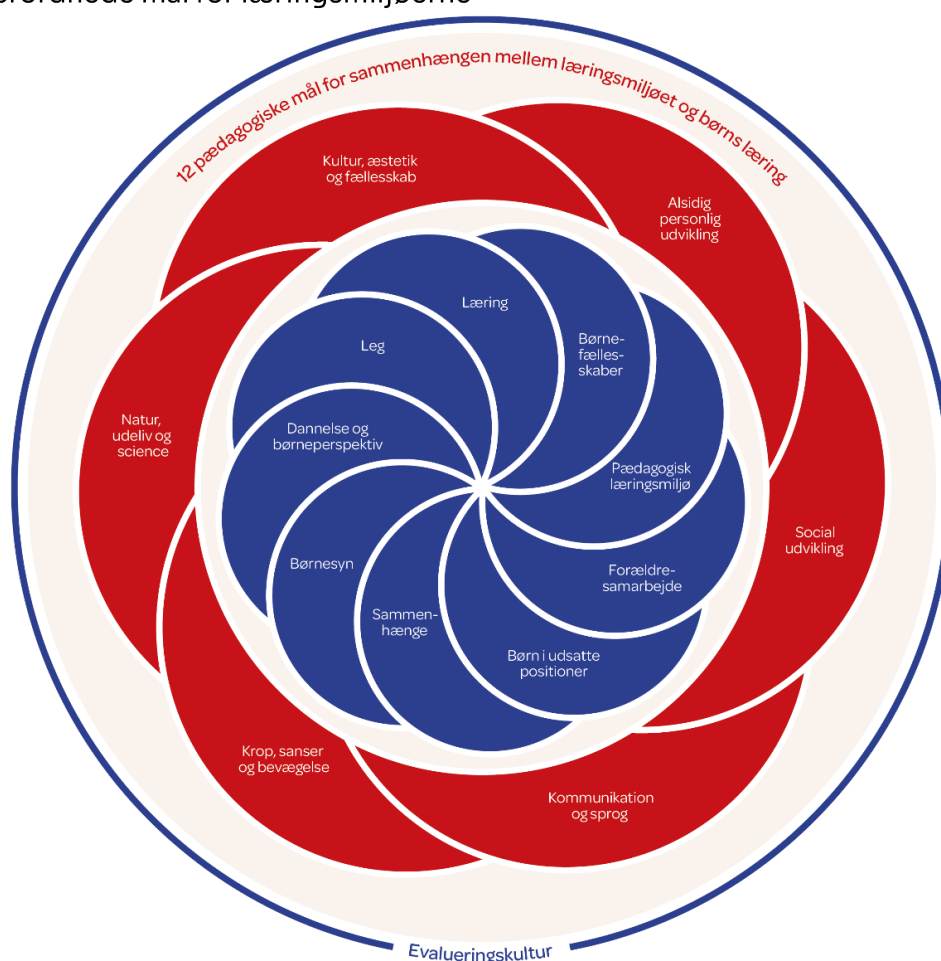
⁴ Tilsynsrapporter kan findes på det enkelte dagtilbuds hjemmeside.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Den styrkede pædagogiske læreplan, som trådte i kraft den 1. juli 2018, udgør den nationale ramme for det pædagogiske arbejde med børn i alderen 0-6 år. Lovgivningen indebærer blandt andet, at alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig læreplan, der beskriver, hvordan pædagogiske læringsmiljøer planlægges og tilpasses børnenes behov gennem hele dagen⁵. Der skal skabes en evalueringskultur, der sikrer udvikling og løbende kvalificering af det pædagogiske læringsmiljø. Læreplanen skal evalueres mindst hvert andet år med henblik på at styrke og videreudvikle arbejdet⁶.

Derudover består læreplanen af:

- De 6 læreplanstemaer (de røde blade)
- Det fælles pædagogiske grundlag med 9 temaer (de blå blade)
- 12 overordnede mål for læringsmiljøerne

Med afsæt i tilsynsdialogerne er det tydeligt, at den styrkede pædagogiske læreplan skaber en fælles retning for den pædagogiske praksis i dagtilbuddene. For nogle institutioner er læreplanen velimplementeret i praksis, mens den for andre stadig udgør et udviklingspunkt med fokus på ejerskab eller opdateringer af den skriftlige pædagogiske læreplan.

⁵ Dagtilbudsloven § 8, stk. 1

⁶ Ramme for den pædagogiske læreplan kan ses på emu.dk

Måden vi er sammen med børnene på

Gode pædagogiske læringsmiljøer er vigtige for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Særligt for børn i udsatte positioner kan læringsmiljøerne gøre en stor forskel. De pædagogiske læringsmiljøer dækker over den pædagogiske praksis hele dagen – både i rutiner, lege og aktiviteter. Der er ikke alene tale om et fysisk rum eller indretningen, men det handler i ligeså høj grad om de voksnes måder at indgå i samspil med børnene og om de pædagogiske processer, der planlægges i løbet af dagen. Læringsmiljøet skal planlægges med hensyntagen til børnenes perspektiver, deres deltagelse, fællesskabet, gruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger⁷.

De følgende afsnit vil på udvalgte fokusområder vise forskellige aspekter af det pædagogiske læringsmiljø i kommunens dagtilbud.

Pædagogiske læringsmiljøer – KIDS observationer

Observationsmaterialet KIDS er anvendt til at undersøge de pædagogiske læringsmiljøer ud fra et børneperspektiv, for derigennem at kunne understøtte fortsat praksisudvikling i hverdagen.

KIDS observationer

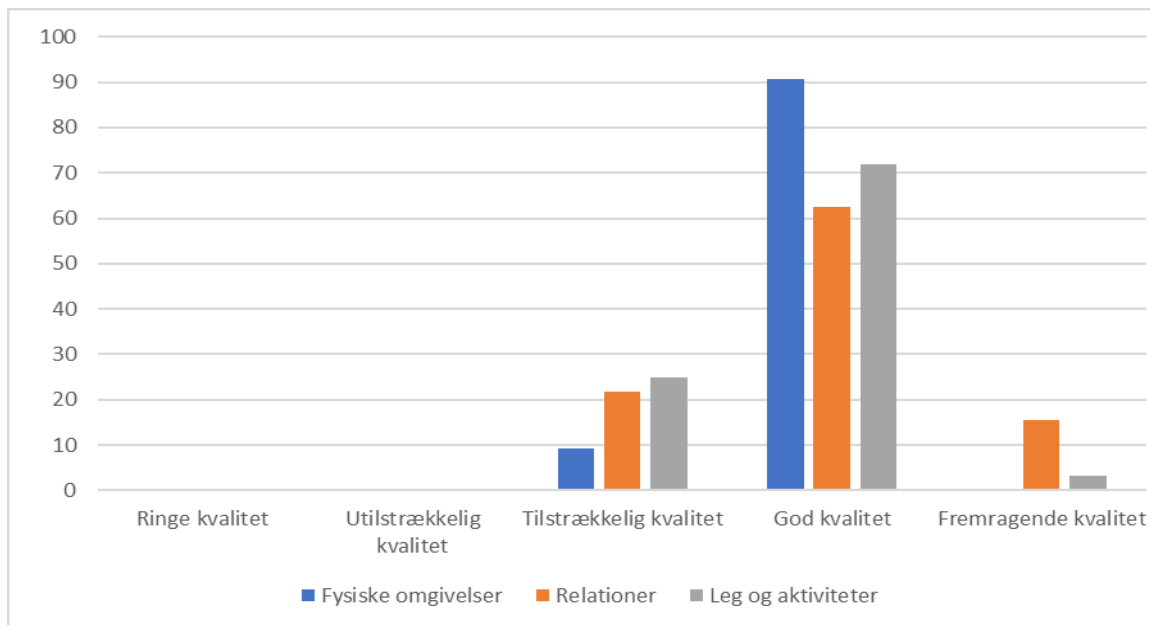
KIDS er et danskudviklet værktøj til at evaluere og forbedre kvaliteten i pædagogisk praksis med fokus på de omgivelser, der skaber betingelser for børns udvikling og læring. Det er ikke børnene der vurderes, men deres muligheder for trivsel, udvikling og læring inden for de rammer, sammenhænge og læringsmiljøer, de er en del af.

De pædagogiske læringsmiljøer vurderes ud fra forskningsmæssige parametre, og inddeles på følgende skala: *fremragende kvalitet, god kvalitet, tilstrækkelig kvalitet, utilstrækkelig kvalitet og ringe kvalitet.*

KIDS-observationerne indgik som en del af tilsynet i 2024 og blev gennemført i enten en vuggestue- eller børnehavegruppe i alle daginstitutioner. Observationerne blev udført af en udviklingskonsulent eller ressourcepædagog fra 'Tværfagligt Center for Læring og Trivsel', som ikke er en fast del af det pågældende dagtilbud. Observationerne udgør et øjebliksbillede af cirka fire timers varighed i tidsrummet kl. 8-12. Efter observationerne har der været dialogmøder, hvor dagtilbudslederen og det pædagogiske personale i afdelingen har modtaget feedback. Drøftelserne, med afsæt i refleksionscirklen, har givet anledning til justeringer og handlinger med fokus på at forbedre de pædagogiske læringsmiljøer. Formålet er, både at fastholde det, der fungerer godt, og som er med til at skabe kvalitet, men også at blive nysgerrig, undersøge og få øje på udviklingspotentialer og forbedringsmuligheder. Derudover har hvert dagtilbud modtaget en skriftlig opsamling på observationerne. Observationerne har også indgået i tilsynsmødernes datagrundlag, hvor der er fulgt op på udviklingen af de pædagogiske læringsmiljøer baseret på KIDS-observationerne.

⁷ Dagtilbudsloven § 8, stk. 3

Der er observeret indenfor tre temaer: Fysiske omgivelser, Relationer og Leg og aktivitet. Til hvert tema knytter der sig en række spørgsmål, som vurderes på en skala fra 1-5. Vurderingen af de enkelte spørgsmål samles til et overordnet resultat for hvert tema.

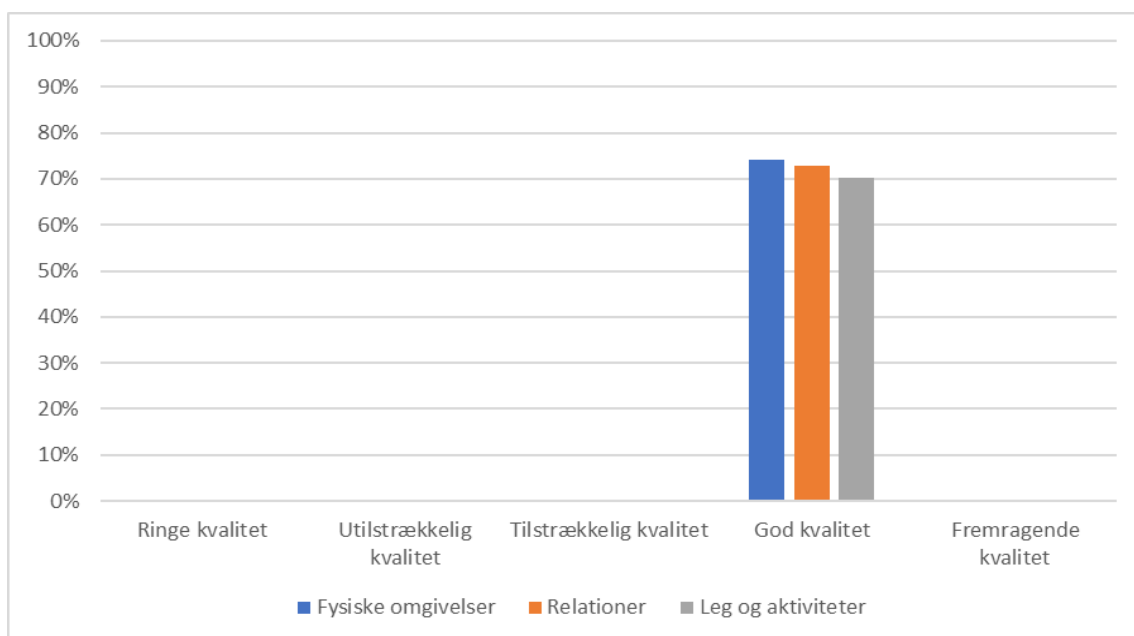

Notater: Figuren viser, hvordan alle dagtilbudspraksisser fordeler sig på de tre temaer. Vurderingerne er foretaget i alle institutioner i 2024 og repræsenterer de senest udførte vurderinger⁸. Kilde: Dansk Psykologisk forlag, KIDS

Af figuren ses det, at alle daginstitutioner som minimum har 'tilstrækkelig kvalitet' på de tre parametre, hvor størstedelen af dagtilbuddene befinder sig i 'god kvalitet'. Et nærmere blik på data viser, at der er variationer på tværs af dagtilbuddene samt variationer i det enkelte dagtilbud. Dvs. at der i et dagtilbud kan være forskel på de indvendige og udvendige læringsmiljøer eller mellem relationer og leg og aktiviteter.

⁸ Der kan være institutioner, hvor der er foretaget flere vurderinger for at sikre en kontinuerlig udvikling i kvaliteten.

Sammenlignet med resultaterne fra 2022 ses en positiv udvikling med en højere score af god kvalitet i de fysiske rammer samt i leg og aktiviteter i 2024. Der ses også en højere score af fremragende kvalitet i relationsarbejdet. Samtidig er der en stigning i kategorien tilstrækkelig kvalitet i relationer, hvilket indikerer en større variation i kvaliteten af relationsarbejdet på tværs af de enkelte dagtilbud i 2024.

Notat: Figuren viser gennemsnitsscorer i procent ud for hvert område, og kan give et indtryk af eventuelle forskelle mellem de tre forskellige temaer. Vurderingerne er foretaget i 2024. Kilde: Dansk Psykologisk forlag, KIDS.

Overordnet set viser gennemsnitsscorerne i figuren, at 'Relationer' og 'Fysiske omgivelser' er de to parametre, hvor flest dagtilbud vurderes højest, med en meget lille forskel mellem alle tre temaer. Resultaterne indikerer en helhedsorienteret tilgang, hvor de fysiske rammer, relationer og varierende aktiviteter og lege tilsammen bidrager til at sikre god kvalitet i børnenes hverdag.

I de fleste dagtilbud viser sig et relationelt arbejde, der er præget af en god/fremragende kvalitet, hvilket er en vigtig grundsten i omsorgs- og udviklingsarbejdet med børn. Resultatet viser, at personalet generelt er imødekommende og lyttende over for børnene og engagerer sig i dialog om børnenes følelser og oplevelser. Udviklingspotentialer ligger i at styrke børneperspektivet, barnets stemme og børns deltagelse i sociale og mangfoldige fællesskaber.

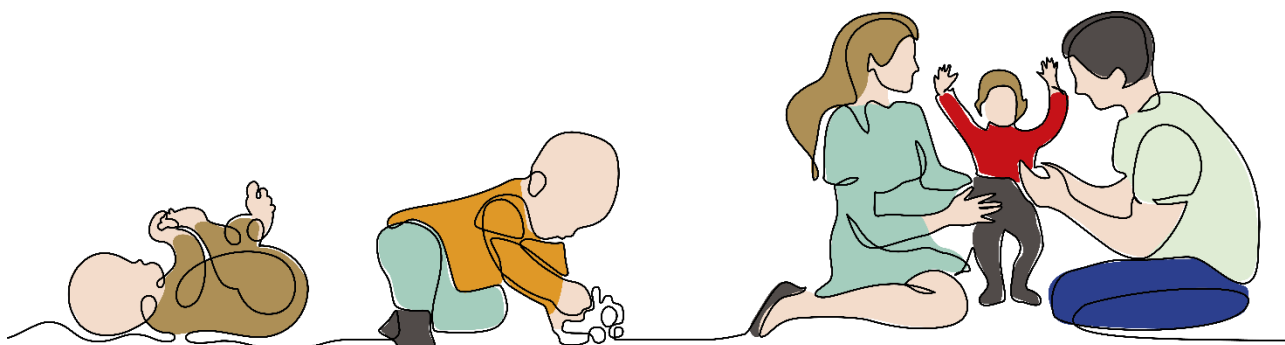
Generelt udnyttes de fysiske rammer godt i daginstitutionerne. Temaet 'Fysiske omgivelser' består af en vurdering af de indvendige og de udvendige rammer på legepladsen. Observationerne viser, at flere dagtilbud har fokuseret på de indendørs rammer ved at arbejde med indretning, zoneopdeling og organisere legemiljøer der er tydelige og fleksible med gode mulighed fysisk aktivitet og fordybelse. Udviklingspunkter for de fysiske rammer sætter et øget fokus på inspiration og forberedelse til leg, samt evaluering af rammernes funktionalitet.

Observationer af leg og aktiviteter i dagtilbuddene viser, at høj kvalitet især fremhæves i børns muligheder for længerevarende leg og fordybelse, adgang til forskellige legeformer samt pædagogisk støtte og engagement i planlagte aktiviteter. Samtidig vurderes "Leg og aktiviteter" ofte lavest, hvilket understreger behovet for øget fokus på facilitering af leg, inddragelse af børneperspektivet, deltagelsesmuligheder samt organisering og struktur, som kan styrke kvaliteten i dagtilbuddenes lege- og læringsmiljøer.

Implementeringen af observationer i dagplejens tilsyn er blevet forsinket på grund af personaleudskiftninger. Processen fortsætter i 2025, hvor observationerne bliver yderligere integreret i tilsynet.

Fremadrettede fokusområder ift. pædagogiske læringsmiljøer:

- At styrke inddragelse af børnenes perspektiver og stemme i de pædagogiske læringsmiljøer.
- At fortsætte arbejdet med at styrke legemiljøerne.
- At skabe gode rammer for børns deltagelsesmuligheder, med særligt fokus på, hvordan de voksne faciliterer fællesskaber og læringsmiljøer gennem hele dagen.
- At KIDS materialet i endnu højere grad bliver en del af den pædagogiske udvikling og kapacitetsopbygningen i dagplejen.

Sproglige læringsmiljøer

Børns sprog og evne til at kommunikere har stor betydning for deres muligheder for at udtrykke sig, danne relationer, indgå i legefællesskaber og opnå viden. Sprog og kommunikation er en central del af børns socialisering og mulighed for at udforske og udfolde deres liv.

I den lokale pædagogiske praksis har der, gennem en årrække, været en øget opmærksomhed på at opspore og forebygge børns begyndende sproglige vanskeligheder. Siden 2018 har det været praksis i Hedensted Kommune at sprogvurdere alle treårige børn i dagtilbud, med fokus på tidlige indsatser. Dette ligger ud over den lovmæssige forpligtelse til at sprogvurdere børn efter behov⁹. Begrundelsen for denne praksis er, at erfaringer fra tidligere har vist, at nogle børns behov for sproglig understøttelse ikke blev opdaget tilstrækkeligt tidligt.

I denne statusrapport rettes et særligt blik på vurderingerne af de treårige børn, da der for denne aldersgruppe er systematisk indsamlet data. Det er vigtigt at bemærke, at sprogvurderingsmaterialet anvendes til alle treårige børn, både dansksprogede og flersprogede, og at vurderingerne baseres på samme normfordeling, som er udarbejdet med udgangspunkt i dansksprogede børn i samme alder og af samme køn.

Sprogvurderinger

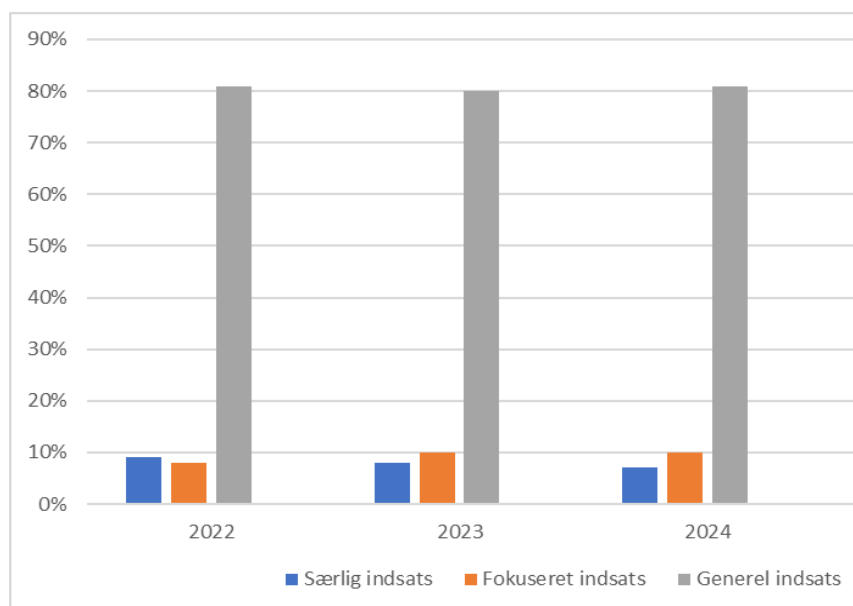
Værktøjet vurderer børnenes talesproglige og før-skriftlige færdigheder. Det vil sige, at der kigges på bl.a. ordforråd, kommunikative strategier og børns evne til at rime.

Barnets sproglige færdigheder placeres inden for tre indsatsområder: *Generel indsats, fokuseret indsats og særlig indsats*.

Sprogvurderingsmaterialet bygger på et normstudie, hvor 85% af en årgang placeres i 'Generel indsats', mens 10% placeres i 'Fokuseret indsats' og 5% placeres i 'Særlig indsats'. Materialet er udviklet af Børne- og Undervisningsministeriet.

⁹ Dagtilbudsloven § 11 foreskriver, at der skal gennemføres en sprogvurdering ved omkring 3 år, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering.

Nedenstående figur viser de historiske data for de treårige børns talesproglige færdigheder for perioden 2022 til 2024. Resultater for de 'Førskriftlige færdigheder' vises ikke, da der ikke kan gives et samlet billede af, hvordan alle treårige børn klarer sig.

Antal børn	2022	2023	2024
Særlige indsatser	41 (9%)	38 (8%)	30 (7%)
Fokuseret indsatser	36 (8%)	51 (10%)	45 (10%)
Generel indsatser	352 (80%)	392 (81%)	347 (80%)
Total/100%	432	487	429

Note: Figuren viser et samlet resultat for alle dagtilbud i perioden 2022-2024. Kilde: Hjernen&Hjertet, Rambøll Sprog.

Af figuren fremgår udviklingen i treårige børns sproglige færdigheder siden 2022, der viser en positiv tendens. Andelen af børn med behov for 'særlig indsats' er faldet med 1 % årligt, mens 'fokuseret indsats' er steget med 2 %, og 'generel indsats' forbliver uændret. Denne udvikling peger på forbedringer, men andelen i 'særlig indsats' ligger stadig 2 % over normfordelingen, hvilket understreger behovet for fortsat at have en øget opmærksomhed på opsporing, sproglige indsatser og forebygge sproglige vanskeligheder.

Af tilsynsdialogerne fremgår det, at der er en bevidsthed og opmærksomhed på sproglig udvikling i hverdagspraksis og for nogle dagtilbud er dette også et fortsat udviklingspunkt.

I 2023-2024 er bl.a. arbejdet med:

- Anvendelse af sprog vurderingerne, så data i endnu højere grad bringes i spil i tilrettelæggelsen af hverdagens praksis. Flere dagtilbud har flyttet ansvaret for sprog vurderinger fra sprog pædagoger til pædagogerne på stuerne.
- Udarbejdelse af handleplaner og opfølgning på indsatser.
- Praksisnær understøttelse af sproglige indsatser i læringsmiljøer, gruppesammenhænge og for konkrete børn.

- Samarbejde omkring sprog på tværs af dagtilbud, skole og PPR.
- Fokus på at gennemføre sprogvurderinger ved treårsalderen samt genvurderinger ved fire- og femårsalderen for de børn, der har behov for en sprogindsats.

Indtil juni 2023 eksisterede der et sprogligt netværk på tværs af dagtilbuddene, som bidrog til udviklingen af forskellige sproglige opmærksomheder og sprogindsatser. Af tilsynsmøderne fremgår det, at flere dagtilbud efterspørger øget sparring og samarbejde på tværs af dagtilbuddene med særlig fokus på sproglige læringsmiljøer.

Derudover er det relevant at have opmærksomhed på, hvordan børnene vedligeholder og fortsat udvikler deres sproglige kompetencer frem mod skolestart. f.eks. ved at se på sprogvurderingen i 0. klasse. Det er afgørende, at børnenes sproglige kompetencer ved treårsalderen fortsat udvikles frem mod skolestart. Det vil styrke deres videre færd i skolen.

Fremadrettede fokusområder ift. sproglige læringsmiljøer:

- At arbejde med sprogvurderingerne i praksis og sprogstimulerende indsatser samt at sikre en rød tråd i sprogarbejdet.
- At genoptage sprogetværk for sprogansvarlige på tværs af dagtilbuddene.
- At fremme en styrket sproglig udvikling gennem øget samarbejde mellem dagtilbud og skole for børn i alderen 5-8 år.
- At vedligeholde og videreudvikle arbejdet med sproglige læringsmiljøer for at understøtte børnenes kommunikative evner.

Mangfoldige børnefællesskaber

Et af fokusområderne i udviklingsplanen for dagtilbud 2023/2024, var at fortsætte arbejdet med mangfoldige børnefællesskaber. Et fokus som tager sit afsæt i børne- og ungepolitikken og Dagtilbudspolitikken og et ønske om, at alle børn oplever at deltage i og være en del af et socialt fællesskab. Hvert enkelt barn skal opleve, at det har værdi i fællesskabet, og at der er plads til at være forskellige.

I 2022 og 2023 har dagtilbudsområdet deltaget i et KL-partnerskab omkring 'inkluderende børne- og læringsfællesskaber'. Formålet med deltagelse i partnerskabet var bl.a. understøtte arbejdet med mangfoldige fællesskaber og stærke børnefællesskaber. I januar 2023 blev en fælles handleplan i Læring med fokus på 'Bedre balance mellem almen- og specialområdet' godkendt i Udvalget for Læring. Handleplanen blev udarbejdet da Hedensted Kommune oplever, at flere børn og unge har behov for et særligt tilrettelagt tilbud, og dermed ikke er en del af fællesskabet i det lokale dagtilbud eller den lokale skole. Handleplanen indeholder anbefalinger og tiltag for hele Læring samt fokusområder og anbefalinger for dagtilbudsområdet samt skoleområdet.

Anbefalingerne for dagtilbud er:

1. Børnesyn i praksis

At vi sammen får en større forståelse af det fælles børnesyn, så det i endnu højere grad kan efterleves i de pædagogiske handlinger og indsatser.

2. Faglig ledelse

At vi gennem øget videndeling og erfaringsudveksling styrker den faglige ledelse af mangfoldige børnefællesskaber.

3. Stærke pædagogiske kompetencer

At vi, gennem en tættere kobling mellem de understøttende systemer og de almene læringsmiljøer, opbygger en praksisnær kapacitet af almen- og specialpædagogiske kompetencer.

4. Styrket visitation

At vi styrker visitationen på dagtilbudsområdet, og sikrer en tydelig sammenhæng mellem visitationen på dagtilbuds- og skoleområdet.

Som et led i fortsat at fokusere på udvikling og implementeringen af mangfoldige børnefællesskaber, er der i 2024 nedsat en arbejdsgruppe, bestående af dagtilbudsledere, leder af ressourcepædagoger samt dagtilbudschef og konsulent.

I handleplanen 'Bedre balance mellem almen- og specialområdet' indgår flere indsatsområder, fx 'styrket visitation' og 'stærke pædagogiske kompetencer'.

'Styrket visitation', er også at finde i udviklingsplanen på dagtilbudsområdet for 2023/2024. Hensigten er at skabe en tydelig sammenhæng mellem visitation på dagtilbuds- og skoleområdet for at skabe sammenhængskraft og ensartet systematik.

På dagtilbudsområdet er der derfor blevet udarbejdet en ny visitationsprocedure: 'Børn i udsatte positioner 0-6 år - Styrket pædagogisk indsats og ramme for visitation på dagtilbudsområdet'. Som en del af indledningen til denne procedure, er beskrevet at "...intentionen er at der arbejdes med et bredt almenbegreb, således at så mange børn som muligt får mulighed for at udvikle sig

og forløse deres fulde potentiale i tæt tilknytning til almenområdet". Dette lægger op til, at de enkelte dagtilbud tilgodeser barnets behov lokalt, og sikrer at der er relevant viden og kompetencer til også at understøtte børn i udsatte positioner.

‘Stærke pædagogiske kompetencer’ vedrører blandt andet en tættere kobling af almen- og specialpædagogiske kompetencer. Et tiltag til at styrke dette, har været ved at samle psykologer, logopæder, handleteam, ressource team, børnefysioterapeuter og konsulenter under en samlet enhed: ‘Tværfaglig Center for Læring og Trivsel’ (TCLT), som blev formet i 2023, samt kompetenceudvikling af personale ift. at imødekomme en mere mangfoldig børnegruppe i lokale børnefællesskaber og realisering af et fælles Børne- og Ungesyn.

Børne- og ungesyn – en fælles forståelse og tilgang

I 2024 tog Lærings nye Børne- og Ungesyn sin endelige form. Børne- og Ungesynet skal understøtte ambitionen om, at alle medarbejdere møder børn og unge med en grundlæggende nysgerrighed og interesse for dets intentioner, relationer og omverden. Børne- og Ungesynet er blandt andet blevet til med inddragelse af ledergruppens inputs fra et fælles ledermøde i november 2023. Efterfølgende har ledergruppen arbejdet videre med implementering af børne- og ungesynet i praksis.

Det fælles Børne- og Ungesyn i Læring lyder:

Alle børn og unge gør det så godt, de kan – lad os sammen give dem muligheden.

Børne- og ungesynet bygger på en grundlæggende forventning og fordring om, at alle medarbejdere og betydningsfulde voksne:

- Anerkender og respekterer barnet og den unge som individ
- Inddrager, lytter og tager børnenes og de unges perspektiver alvorligt
- Ser barnet og den unge som en unik og værdifuld ressource
- Skaber deltagelsesmuligheder for alle i forpligtende fællesskaber
- Tager ansvar for at opbygge tillids- og betydningsfulde relationer
- Har tydelige og tilpasse forventninger og krav til barnet og den unge

Børne- og ungesynet er tæt forbundet med de fire pejlemærker fra Børne- og ungepolitikken:

- Mod på livet og lyst til læring
- Fællesskaber – gode steder at være og lære
- Forældre og andre betydningsfulde voksne
- Sundhed – fysisk og mental

Børne- og ungesynet udgør et fælles fundament og har betydning for, hvordan medarbejdere og betydningsfulde voksne møder børn og unge.

Stærke pædagogiske kompetencer

Ledere og medarbejdere, som har stærke kompetencer og relevante rammer for at udøve professionel dømmekraft og mulighed for at lære nyt, trives bedre i deres arbejde og har bedre forudsætninger for at lykkes i og med det pædagogiske arbejde. God kvalitet i det pædagogiske arbejde på 0-6 års området har afgørende betydning for om vi lykkes med at skabe udvikling, trivsel og dannelse for alle børn.

Som et led i implementeringen af børne- og ungesynet og den videre kvalitetsudvikling, bliver der i de kommende år igangsat en bred vifte af kompetenceudvikling på dagtilbudsområdet. En del af den kompetenceudvikling vil være obligatorisk at deltage i og andet vil være frivilligt. Kompetenceudviklingsplanen for dagtilbud varer fra 2024 og frem til 2027 og skal skabe helhed og sammenhæng mellem kompetenceudviklingstiltag, kommunens politikker, udviklingsplaner, børne- og ungesynet samt understøtter fælles retning og kvalitetsudvikling.

Kompetenceudviklingsudvalg

I 2024 blev der i dagtilbud etableret et kompetenceudviklingsudvalg bestående af dagtilbudsledere fra hvert ledernetværk herunder lederen af dagplejen. Derudover består udvalget af Fælles Tillidsrepræsentant, leder fra Tværfagligt Center for Læring og Trivsel (TCLT), dagtilbudschef samt konsulent i TCLT.

Fælles for kompetenceudviklingen er en opmærksomhed på sammenhæng med allerede igangsatte tiltag og hvad der er muligt at realisere lokalt. Dette afspejler sig i det overordnede emne for kompetenceudviklingsplanen som er 'Fællesskabende pædagogik - herunder leg, læringsmiljøer, relationer og samarbejde'. Ambitionen er, at alle ledere, pædagoger, medhjælpere og assistenter får del i kompetenceudviklingen i løbet af 2025-2027 gennem formel uddannelse eller kurser.

Faglig ledelse

Udvikling af pædagogfaglig praksis med afsæt i Børne- og ungesynet, kræver stærk og tydelig faglig ledelse. Det er et tema på lederniveau i både 2024 og fremadrettet.

Tiltag til at styrke den faglige og strategiske ledelse:

- Øget fokus på videndeling og erfaringsudveksling på dagtilbudsledermøderne og i ledernetværk.
- Øget fokus på ledelsessparring igennem 1:1 samtaler mellem dagtilbudsleder og dagtilbudschef, to-tre gange årligt.

Derudover understøttes lederne igennem kursus med viden om hvordan de strategisk kan understøtte medarbejdere på kompetenceudvikling og implementering af viden i praksis.

Fremadrettede fokusområder ift. mangfoldige børnefællesskaber:

- At ny viden og kompetencer implementeres i praksis, med fokus på leg, deltagelsesmuligheder og mangfoldige børnefællesskaber.
- At styrke den strategiske og faglige ledelse ift. udvikling af kvaliteten i læringsmiljøerne igennem oplæg og drøftelser.

Den attraktive arbejdsplads/tiltrækning og tilknytning

Vi ved fra forskningen i 'attraktive arbejdspladser', at muligheden for kompetenceudvikling er central for at vi som arbejdsområde både kan tiltrække og tilknytte medarbejdere. Samtidig ser vi en generel samfundsudfordring, med øget udskiftning af personale, et faldende antal ansøgere til pædagoguddannelsen samt et øget frafald fra pædagoguddannelsen.

I marts 2024 blev der afholdt 'Fælles kommunal lederdag', hvor emnet netop var 'Den attraktive arbejdsplads'. Emnet er efterfølgende arbejdet med på dagtilbudsledermøder, hvor særligt 'tiltrækning', 'tilpasning', 'tilknytning' og 'forventninger til ledelse og medarbejdere' blev drøftet. Dette mundede blandt andet ud i et fokus på modtagelsen af nye medarbejdere, hvorfor der er udarbejdet en fælles 'Introduktion til nye medarbejdere på dagtilbudsområdet i Hedensted Kommune'.

Med afsæt i den nye kompetenceudviklingsplan, sættes der også fokus på at få de pædagogiske assistenter og medhjælpere ansat i dagtilbud, som ønsker det, opkvalificeret med en meritpædagoguddannelse. I 2024 har tre medhjælpere i Hedensted Kommune påbegyndt meritpædagoguddannelsen og det forventes at yderligere tre påbegynder uddannelsen til september 2025.

I dagplejen har der ligeledes været et fokus på den attraktive arbejdsplads, samt at tiltrække og tilknytte dagplejere. Det opleves, at der er rift om kompetente medarbejdere, og da en stor del af Hedensted Kommunes nuværende dagplejere i nærmeste fremtid skal på pension, kan vi blive udfordrede på at kunne imødekomme nogle borgernes ønske om dagplejepladser. På denne baggrund blev der i 2024 udarbejdet en rapport 'Dagplejen - en bæredygtig og attraktiv arbejdsplads', med det formål at belyse hvilke udfordringer der kan være ved at etablere sig som dagplejer i Hedensted Kommune, samt hvilke udfordringer der kan være i hverdagen som dagplejer, herunder hvad der kan justeres på for at gøre det endnu mere attraktivt. De samlede anbefalinger indgår som et videre fokus for udvikling af dagplejen.

Måden vi er sammen med forældrene på

Som beskrevet i dagtilbudspolitikken i pejlemærket 'Forældre og andre betydningsfulde voksne gør en forskel', har både dagtilbud og forældre en opgave i at sikre børns trivsel, læring og udvikling, med gensidig respekt for hinanden. For samarbejdet mellem dagtilbud og forældre er vigtigt for at barnet oplever sammenhæng og tryghed på tværs af hjem og dagtilbud. Samarbejdet øger forældrenes og det pædagogiske personales indsigt i barnets liv.

Forældrenes perspektiver på barnet og samarbejdet er vigtigt og derfor er forældre også repræsenteret på tilsynsmøderne. Af tilsynsdialogerne fremgår det at forældresamarbejde især omhandler formidling af børns udvikling, trivsel og læring både individuelt og i et bredt perspektiv i dagligdagen og på forskellige møder.

Derudover vægter dagtilbuddene forældrenes involvering i evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan, forældres deltagelse i arrangementer/fællesmøder samt bestyrelsens synlighed og styrkelse af kommunikationen. Involveringen omfatter også forældres bidrag i de pædagogiske læringsmiljøer.

I 2023-2024 er der arbejdet med at styrke forældresamarbejdet gennem:

- Forældretilfredshedsundersøgelse (2023).
- Pædagogisk tilsyn med fokus på forældresamarbejde og forældretilfredshedsundersøgelse.
- Samarbejde med forældrebestyrelse, herunder etablering af forretningsudvalg.
- Anvendelse af digitale værktøjer og platforme, der understøtter dialogen og samarbejdet med forældrene om børns udvikling, trivsel og læring.

I de følgende afsnit beskrives tre tiltag til at styrke forældresamarbejdet, nemlig Forældretilfredshedsundersøgelsen, samarbejdet med forældrebestyrelsen og anvendelsen af digitale værktøjer og platforme.

Forældretilfredshedsundersøgelse 2023

Forældretilfredshedsundersøgelsen er et af de tiltag, der anvendes for at få forældrenes stemme og perspektiv frem. Forældretilfredshedsundersøgelsen giver mulighed for at få et indblik i både samarbejde mellem dagtilbud og forældre, og den praksis der er omkring barnet. Forældretilfredshedsundersøgelsen er bygget op af fire fælles spørgsmål og derudover har det enkelte dagtilbud mulighed for at stille yderligere seks lokale spørgsmål.

Det giver mulighed for at kunne arbejde i dybden med undersøgelsen lokalt, samt drøfte og få øje på udviklingspotentialer i samarbejde med forældrebestyrelsen.

Forældretilfredshedsundersøgelse 2023

De fire fælles spørgsmål:

1. Mit barn trives i dagtilbuddet
2. Jeg er tryk ved at aflevere mit barn i dagtilbuddet
3. Jeg er tilfreds med samarbejdet med personalet omkring mit barns trivsel, udvikling og læring
4. Forældrebestyrelsens arbejde er synlig i dagtilbuddet

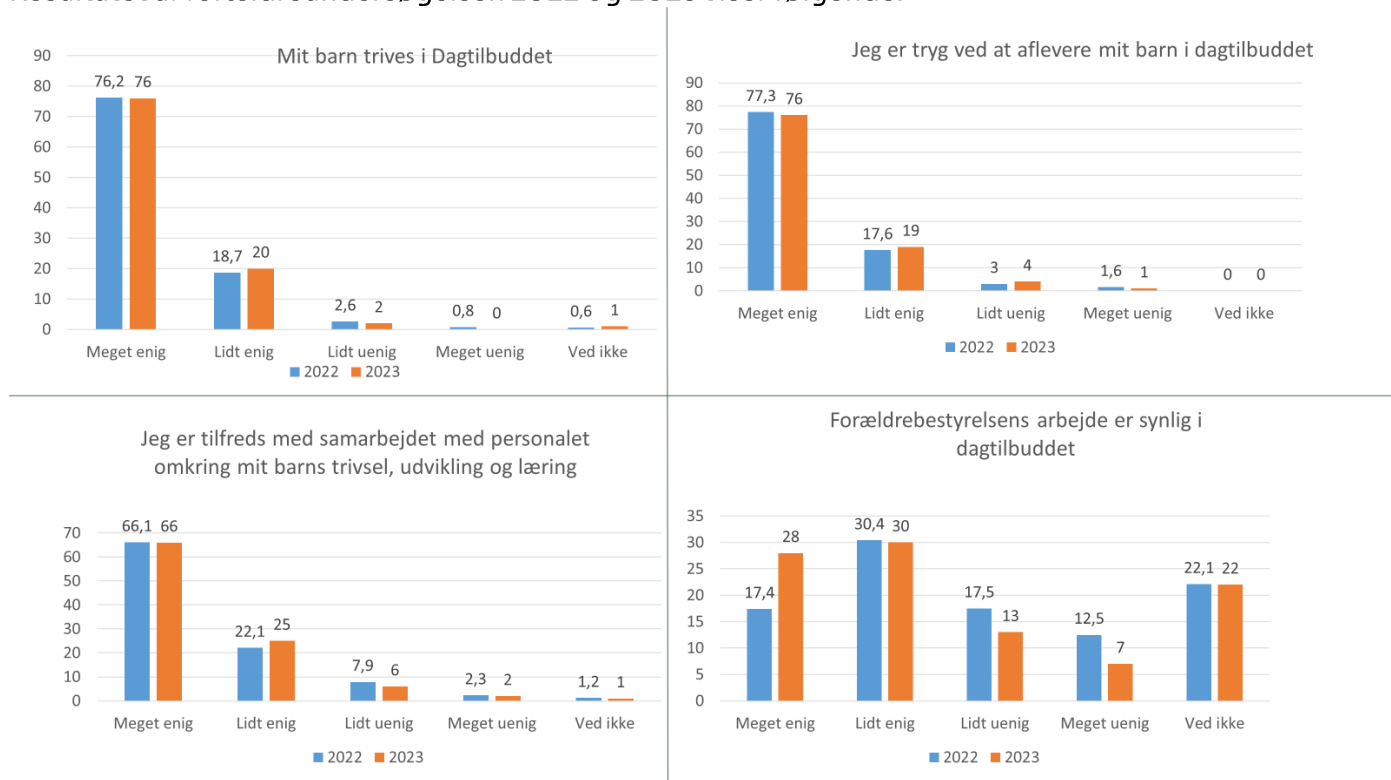
Svarmulighederne til hvert spørgsmål er: *Meget enig, lidt enig, lidt uenig, meget uenig og ved ikke*. Forældrene havde i en tekstboks efter hvert spørgsmål mulighed for at indtaste uddybende kommentarer.

På tværs af vuggestuer, børnehave og dagpleje besvarede 1041 forældre på undersøgelsen. Det svarer til lidt over halvdelen af forældrene og er en lille stigning fra 2022, hvor 936 besvarede. Langt størstedelen af de forældre der har besvaret har børn i børnehave.

	Dagpleje	Vuggestue	Børnehave
Antal i %	12 %	19 %	69 %

Note: Figuren viser fordelingen af forældre, der har svaret på undersøgelsen, og på om deres barn går i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Der kunne afgives en besvarelse pr. barn. Kilde: Defgo, Forældretilfredshed Læring i Dagtilbud 2023

Resultatet af forældreundersøgelsen 2022 og 2023 viser følgende:

Note: Figuren viser, hvordan forældrene har vurderet udsagnet i de fire kategorier. Den blå søjle er svarprocenten i 2022 og den orange i 2023.

Som det ses i resultaterne, oplever forældrene generelt, at deres barn trives i dagtilbuddet og at de er trygge ved at aflevere deres barn. Sammenlignes resultaterne for 2023 med resultaterne fra 2022, flugter de stort set med hinanden i disse kategorier.

En opmærksomhed fra den forrige forældretilfredshedsundersøgelse er 'synlighed i forældrebestyrelsens arbejde'. Denne scorede også lavt i 2022 (17,4 %). Selvom der sammenlignet med 2022, er sket en forholdsvis stor stigning i vurderingen af 'synligheden af bestyrelsens arbejde', er der stadig plads til forbedring.

Temaet blev behandlet og diskuteret på dagtilbudsledermødet i marts 2024, herunder tiltag til, hvad forældrebestyrelse, leder, pædagoger og forvaltning kan gøre, for at bidrage til mere synlighed. Her var forslag til oplæg på AULA, en folder til nye forældre som beskriver bestyrelsesarbejdet, at bestyrelsen inviterer til arrangementer m.m. Af tilsynsdialogerne fremgår

det at bestyrelsen i flere dagtilbud har arbejdet med at øge deres synlighed gennem forskellige tiltag, og for flere dagtilbud er det fortsat et udviklingspunkt.

Samarbejde med forældrebestyrelse

Med et ønske fra forældrebestyrelserne og dagtilbudslederne om øget transparens og indflydelse på indhold til dialogmøder med politikere, er der i 2024, nedsat et forretningsudvalg, bestående af politikere, fire forældrevalgte blandt formandskaberne i dagtilbud samt dagtilbudschef. Formålet med at afholde dialogmøder er at sikre gensidigt relevante emner samt god og løbende dialog mellem forældrebestyrelser og politikere og afholdes to gange årligt. Forretningsudvalget udarbejder blandt andet dagsorden for dialogmøderne med forældrebestyrelse og politikere, og er på den måde med til at kvalificere indhold og sikre at de emner som forældrebestyrelsen finder interessant, får fokus. Til dialogmødet i november 2024 var hovedemnet 'Mangfoldige fællesskaber'. Forretningsudvalget er en prøvehandling, som evalueres til sommer 2025.

Nye forældrebestyrelsesmedlemmer bliver fortsat inviteret til introduktionsmøde, afholdt af dagtilbudschef og udviklingskonsulent og der er desuden mulighed for formandsmøder.

Digitale værktøjer der understøtter forældresamarbejdet

Digitale værktøjer som dialogmodulet, samspilsmodulet og motorikmodulet i 'Hjernen&Hjertet' understøtter forældresamarbejdet og sætter fokus på børns trivsel, læring og udvikling.

Dialogmodulet, der har været i brug siden 2022, anvendes i forældresamtaler med det formål at styrke dialogen og i højere grad inddrage forældrenes perspektiv. Det tager afsæt i de seks læreplanstemaer og skal fremme en ligeværdig samtale om barnets trivsel, udvikling og læring ved at inkludere forældrenes input allerede i forberedelsen. Dette skaber et bedre udgangspunkt for at drøfte barnets hverdag og udvikling.

Dialogmodulet

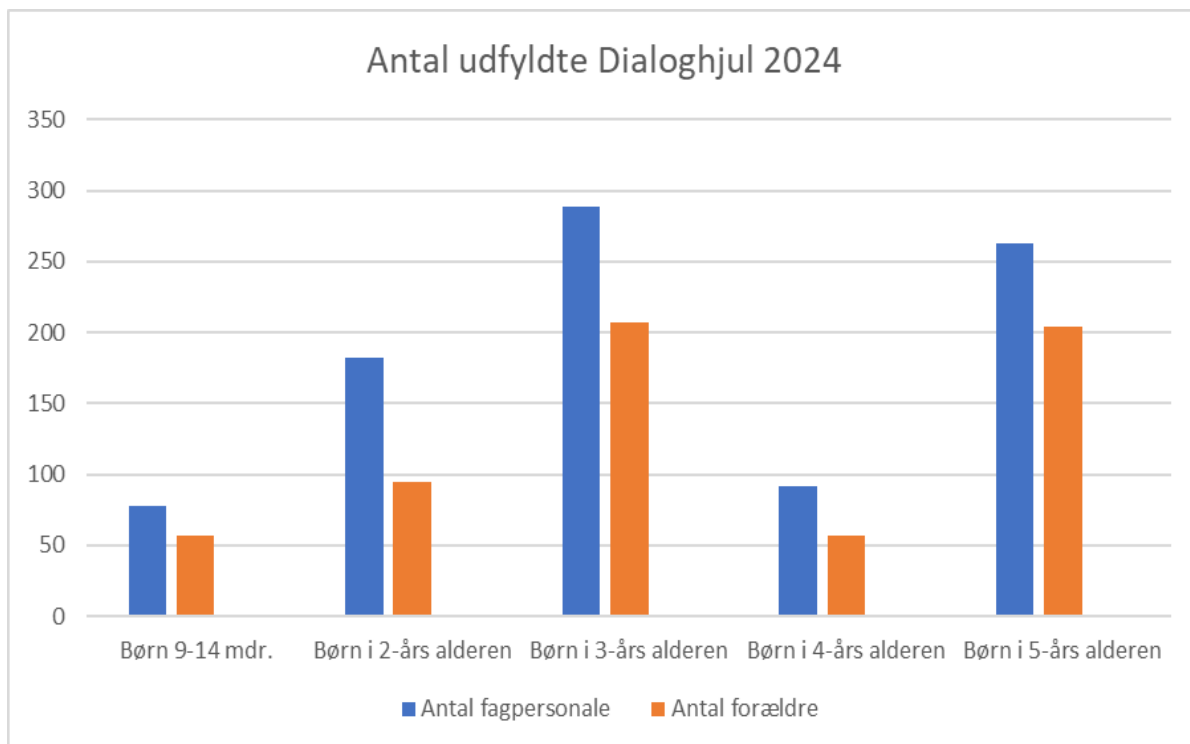
Et digitalt vurderingsværktøj som bruges i forbindelse med forældresamtaler.

Værktøjet anvendes som en del af forberedelsen til samtalen og bruges som afsæt for den fælles dialog.

Vurderingen synliggør både forældrenes og det pædagogiske personales perspektiver på barnets trivsel og udvikling.

Der er ikke tale om en test af barnet, men et redskab til at understøtte dialogen omkring barnets nærmeste udviklingspotentialer.

Redskabet bruges primært i forbindelse med overgangene.

Note: Figuren viser det samlede antal udfyldte dialoghjul af både forældre og fagpersoner for alle dagtilbud i perioden 2024. Kilde: Hjernen&Hjertet, Rambøll Dialog

Data viser, at ikke alle forældre udfylder dialoghjulet, hvilket kan indikere, at det ikke altid bruges som et fælles forberedelsesværktøj til samtaler. Dialoghjulet anvendes oftest ved 3- og 5-årsalderen, efterfulgt af brug ved 2-årsalderen. Dette tyder på, at værktøjet primært bruges i forbindelse med overgange til børnehave og skole.

Går man mere i dybden med resultaterne i den samlede dialograpport, fremgår det, at alle årgange generelt berører de seks læreplanstemaer, og at børnene vurderes at være i høj trivsel. Dog vurderes børnene i alderen 3 og 4 år i mindre grad at være en del af fællesskabet sammenlignet med de 5-årige, hvilket udviklingsmæssigt giver god mening, men også understøtter opmærksomhed på at arbejde med at styrke børnenes deltagelsesmuligheder.

Ud fra tilsynsdialogerne fremgår det, at værktøjet i flere dagtilbud er implementeret som en systematisk tilgang i forældresamtaler, særligt ved overgange mellem dagtilbud og skole. I nogle dagtilbud anvendes værktøjet som en del af en helhedsorienteret vurdering af barnet, især ved bekymringer om barnets trivsel og udvikling i forhold til fokuserede indsatser. For flere dagtilbud er implementeringen af værktøjet dog fortsat et udviklingspunkt i 2025. Dette gælder især i forhold til at anvende værktøjet systematisk og udvikle forståelsen af spørgsmålene som en vej til at styrke forældresamarbejdet og dialogen om barnets udvikling, læring og trivsel.

På baggrund af et ændret børnesyn, hvor læringsmiljøet spiller en central rolle i den pædagogiske praksis, med afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan, har Hjernen&Hjertet udviklet et nyt modul, Samspil, som fra 2025 erstatter Dialogmodulet.

Samspil H&H

Samspilmodulet har til formål at styrke refleksionen over sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og barnets udbytte.

At understøtte samarbejdet mellem pædagogisk personale og forældre om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I Hedensted har fire institutioner bidraget til udvikling af modulet.

I forbindelse med tilsynsdialogerne fremhæver forældre og fagpersonale at både Dialog-, og Samspilmodulet er betydningsfulde værktøjer, der styrker dialogen og opmærksomheden på barnets udvikling, læring og trivsel.

Motorikmodulet er et digitalt værktøj, der understøtter samarbejdet om børns motoriske udvikling. Det er gået fra at være et pilotprojekt i 2022/2023 til at blive en kommunal prioritet og har været tilgængeligt for alle dagtilbud siden april 2024. Modulet bidrager til et øget fokus på børns motoriske udvikling og den viden kan bringes i spil i samarbejdet med forældrene.

Fremadrettede fokusområder ift. måden vi er sammen med forældrene på:

- At arbejde videre med inddragelse af forældre i det brede forældresamarbejde.
- At styrke overgangen mellem børnehave og skole, eks. gennem den digitale platform i Hjernen&Hjertet.
- At arbejde videre med inddragelse af forældrene i samarbejdet om at styrke mangfoldige børnefællesskaber.
- At der vedvarende pågår dialoger og processer, der styrker og udvikler samarbejdet mellem forældre og dagtilbud.

Fakta om dagtilbudsområdet

Børn i dagtilbud

- 1852 børn i alderen 0-6 år er indmeldt i et kommunalt dagtilbud¹⁰
- 124 børn i alderen 0-6 år er indmeldt i et privat dagtilbud¹¹
- 300 børn er indmeldt i kommunal dagpleje¹²
- 108 børn er indmeldt i privat dagpleje

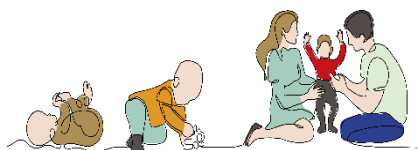
Antal dagtilbud i kommunen¹³

- 27 daginstitutioner heraf har 18 vuggestue
- 3 private daginstitutioner
- 120 kommunale dagplejere
- 5 stordagplejere
- 25 private pasningsordninger
- 1 'Minigruppe'/skærmet gruppe (særlig dagtilbud)

Personale i dagtilbud

- 437 fuldtidsstillinger i kommunale dagtilbud, hvoraf 61,1 % har en pædagogisk uddannelse¹⁴.

Normering 2023¹⁵

- Vuggestue 2,9
- Børnehave 5,8

¹⁰ Tallet stammer fra dec. 2024 og dækker over vuggestue og børnehave

¹¹ Tallene stammer fra dec. 2024 og dækker over vuggestue og børnehave

¹² Tallet stammer fra dec. 2024

¹³ Tallene stammer fra dec. 2024

¹⁴ Tallet dækker over ledere, souschefer/afdelingsleder, pædagoger, støttepædagoger og pæd. Assisterter

¹⁵ Tallet stammer fra [Statistikbanken](#)

Bilag – Udviklingsplan dagtilbud 2025-2026

Fælles i dagtilbud

- Mangfoldige børnefællesskaber
 - Implementering af fælles børne- og ungesyn i praksis
 - Faglig ledelse
 - Stærke pædagogiske kompetencer - fællesskabende pædagogik
 - Styrke forældresamarbejde og forældreinddragelse
- Måden vi er sammen med børnene på
 - Inddragelse af børnenes stemmer og perspektiver
 - Udviklingsleg
 - Sproglige læringsmiljøer
- Forældre og andre betydningsfulde voksne gør en forskel
 - Sammenhænge i overgange

